

Vergaderjaar 2016–2017

25 883

Arbeidsomstandigheden

Nr. 289

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 maart 2017

In mijn brief van 7 juli jongstleden heb ik toegezegd u te informeren over de mogelijke inrichting van het Expertise Centrum Causaliteit Beroepsziekten alsook over het draagvlak hiervoor bij werkgevers en werknemers (Kamerstuk 25 883, nr. 277). Bijgaand treft u aan de recente rapportage «Verbeteren Procesgang Schadeverhaal» van adviesbureau PriceWaterhouseCoopers¹.

Achtergrond

Voor werknemers is het verhalen van schade opgelopen door een beroepsziekte of bedrijfsongeval vaak een lang en complex proces. Het belangrijkste knelpunt is doorgaans het vaststellen van het causale verband tussen werk en ziekte. De kosten hiervoor lopen zowel voor de werknemer als de werkgever op door een stapeling van tegenstrijdige deskundigenrapporten. De (rechterlijke) procedure wordt dan lang, onoverzichtelijk, financieel ondraagbaar, en emotioneel zwaar voor het slachtoffer. Slachtoffers claimen daarom vaak geen schadevergoeding of beëindigen processen voortijdig². Deze ongelijke verhouding tussen werknemer en (meestal) de verzekeraar wordt breed, door alle partijen actief in en om de rechtspraak, onderkend. De rekening komt dan uiteindelijk bij het slachtoffer en de samenleving terecht en niet bij de veroorzaker.

De SER heeft in december 2012 advies gegeven over het Stelsel van gezond en veilig werken. Daarin is uitgesproken dat de raad het wenselijk acht dat belemmeringen voor het verhalen van werkgerelateerde schade zoveel mogelijk worden weggenomen. Tegen deze achtergrond zag de SER voor de korte termijn ondermeer de mogelijkheid van een gespeciali-

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Hugo Sinzheimer Instituut. Werkgeverskosten in verband met arbeidsgerelateerde schade: bestuurlijke boetes en civielrechtelijke aansprakelijkheid», 2011

seerde rechter als oplossing. Wat de langere termijn betreft konden volgens de raad ook verdergaande mogelijkheden in beeld komen, bijvoorbeeld een verplichte aansprakelijkheidsverzekering.

Het kabinet heeft zich gericht op de korte termijn aanpakken en heeft laten onderzoeken op welke wijze het proces van het verhalen van werkgerelateerde schade verbeterd kan worden. De mogelijkheid van gespecialiseerde rechtspraak bleek na verloop van tijd niet reëel. Enerzijds omdat het aantal gevallen dat jaarlijks voor de rechter komt heel gering is (ongeveer 50); en anderzijds omdat de Raad voor de Rechtspraak nadrukkelijk aangeeft dat de rechterlijke macht wel degelijk voldoende is toegerust, maar dat de belemmering vooral de ontoegankelijke en regelmatig tegenstrijdige informatie betreft die door partijen aan de rechter wordt voorgelegd. Daardoor is het voor de rechter buitengewoon lastig om de juridische causaliteit vast te stellen. Dit beeld wordt breed door deskundigen onderschreven. In overleg met de sociale partners is besloten de optie van een onafhankelijke medische instantie die informatie verstrekt over de medische causaliteit te onderzoeken. Bijgaande rapportage doet daar verslag van.

Inrichting en doel van het expertisecentrum

Het beoogde Expertise Centrum Causaliteit Beroepsziekten (ECCB) zou als doel hebben (ex-)werkgevers en (ex-)werknemers die in geschil zijn over schadecompensatie als gevolg van (een mogelijke) beroepsziekte te ondersteunen indien zij zich gezamenlijk tot het ECCB wenden. Het expertisecentrum kan voor deze partijen onafhankelijke, niet bindende adviezen opstellen die informatie geven over de medische causaliteit en ook over aspecten die van belang zijn voor het vaststellen van de juridische causaliteit. De rapportages of adviezen moeten voldoen aan de normen die er van uit de rechtspraak aan worden gesteld, zodat bij een eventuele gang naar de rechter een uitspraak mogelijk is. Deze informatie moet ook geschikt zijn voor de partijen zelf om tot een minnelijke schikking te komen. Externe deskundigen en ook de Raad voor de Rechtspraak hebben SZW gewezen op het belang hiervan en het maatschappelijk nut benadrukt. Daarnaast kunnen rechters verwijzen naar het expertise centrum voor een onafhankelijk advies.

Overleg en betrokkenheid sociale partners

De rapportage van PriceWaterhouseCoopers is gedeeld met de sociale partners verenigd in de StvdA. Volgens deze rapportage betekent het vrijwillige karakter van het ECCB dat draagvlak bij werkgevers en werknemers noodzakelijk is. Als bij die partijen het draagvlak voor het ECCB onvoldoende aanwezig is, is de kans klein dat zij gezamenlijk zullen besluiten een advies aan het ECCB te vragen. De StvdA heeft aangegeven dat er bij haar leden onvoldoende draagvlak is voor de oprichting van een expertisecentrum. Werkgevers zijn van mening dat het door Pwc voorgestelde expertisecentrum niet aansluit op de omvang en aard van de problematiek. In aansluiting op het SER advies liggen verbetering van proces en uitvoering van bestaande instituten en procedures – mede ten dienste van een soepele rechtsgang – voor de hand.

Werknemers zien wel meerwaarde in een expertisecentrum maar constateren dat het vereiste draagvlak bij werkgevers hiervoor ontbreekt, waardoor het centrum in de gepresenteerde private constructie zijn rol niet goed zou kunnen vervullen.

Conclusie

Tegen deze achtergrond concludeer ik dat door het ontbreken van draagvlak bij werkgevers een belangrijke pijler onder dit initiatief ontbreekt. Ik zie mij daarom genoodzaakt de voorbereidende werkzaamheden voor de oprichting van een expertisecentrum te staken. Ik betreur deze ontwikkeling ten zeerste. Met name omdat er nu geen stap wordt gemaakt in het verbeteren van het proces bij het verhalen van schade als gevolg van beroepsziekten. Niettemin blijf ik van opvatting dat de wijze waarop slachtoffers van beroepsziekten hun schade kunnen verhalen verbeterd moet worden. Het is onbevredigend dat slachtoffers van beroepsziekten zo weinig kans maken op schadevergoeding. Ik wil opnieuw nadenken over de problematiek en nagaan of er nog andere oplossingsrichtingen zijn die kunnen bijdragen aan een betere procesgang bij het verhalen van schade als gevolg van beroepsziekten. Ik informeer u nog voor het zomerreces over de mogelijkheden.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L.F. Asscher